

Зазвичай стратегічні карти розробляються на основі даних, що вже використовувалися в процесі контролю. При цьому необхідно врахувати вже наявний досвід збору інформації і проаналізувати існуючі інформаційні системи. Це особливо корисно на початковому етапі робіт. Основна функція стратегічних карт – забезпечення контролю за операційним плануванням.

Список використаних джерел

1. План відновлення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <https://recovery.gov.ua> (дата звернення 07.05.2023).
2. Мішенін Є.В. Соціально-економічні та екологічні напрями розвитку сільських територій / Є. В. Мішенін, Р. П. Косодій // Економіка АПК. – 2005. – № 5. – С. 98–105.
3. Садеков А. А. Инвестиционная привлекательность предприятия (методология и методика оценки) / А. А. Садеков, Н. А. Лисова. – Донецк, 2001. – 270 с.

Копайгора О.О.

аспірант

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Науковий керівник: **Христенко О. А.,**

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри економіки підприємств,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

МОДЕЛЮВАННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВОЇ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Питання забезпечення продовольчої безпеки України особливо гостро постало під час повномасштабної війни, оскільки відбулося досить значне порушення системи виробництва, системи постачання, що забезпечують міжнародний ринок.

Дослідженням аспектів продовольчої безпеки присвячені праці видатних науковців, серед яких можна зазначити Гойчука О.О.[1], Власова В.І. [2], Бабенко А.А.[3] та інших.

Згідно чинного законодавства України, поняття «продовольча безпека» можна визначити як здатність держави задовольняти потреби харчування населення, що ґрунтується на певних нормах та гарантіях, що здатні забезпечити сприятливу демографічну динаміку, інтеграцію у світовий економічний простір, економічний розвиток, суверенітет та незалежність [4].

Розрахувати рівень продовольчої безпеки можна за допомогою використання математичного моделювання, тому вважаємо доцільним використати системи індикаторів, за допомогою яких можна охарактеризувати шляхи розвитку для певних факторів, що впливають на рівень продовольчої безпеки України.

Сформуувати модель факторів впливу на продовольчу безпеку можна в 3 етапи:

1. Визначення основної мети, для досягнення якої здійснюється моделювання, а також дослідження самого об'єкту моделювання;
2. формулювання задач: вибір методу моделювання, введення змінних;
3. заключний етап, на якому формується остаточний варіант моделі, моделювання, оцінка параметрів моделі та її перевірка, а також адекватність.

Рівень продовольчої безпеки України визначається загальним рівнем ефективності усієї економіки держави. Варто також підкреслити, що продовольчі ресурси формуються у процесі виробництва агропромислового комплексу, а тому такі підсистеми як збут, продовольчі резерви та розподіл продовольства можна віднести до функціональних підсистем (рис.1).

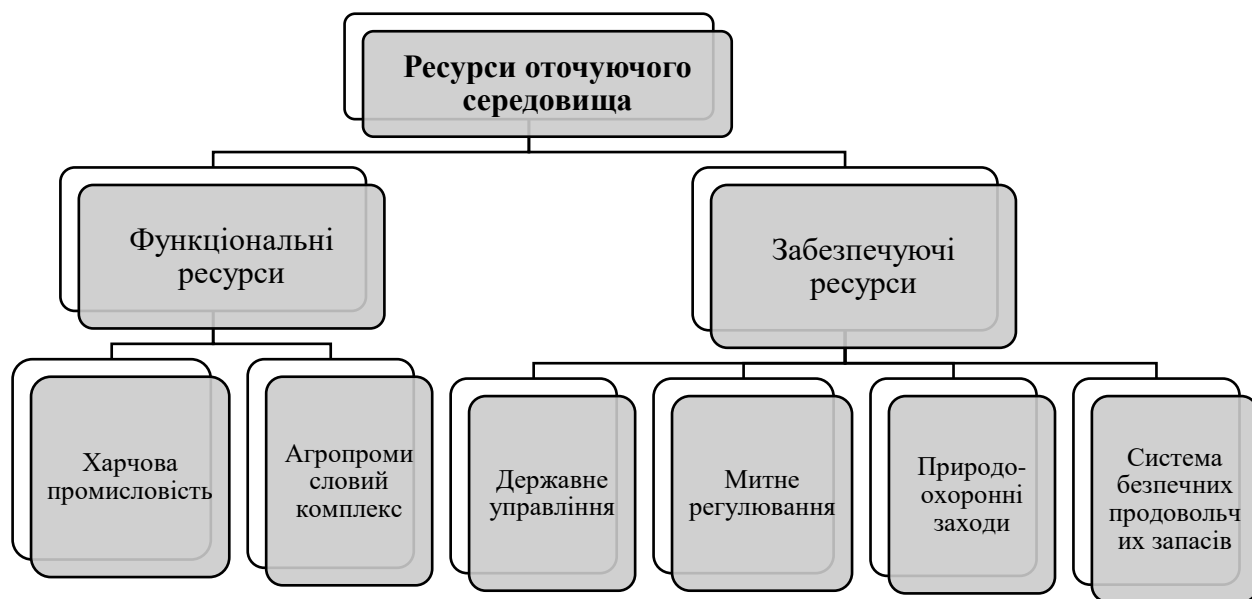

Рис.1 Структура продовольчої безпеки України

Джерело: сформовано автором

Базовою складовою для формування моделі можна зазначити саме агропромисловий комплекс, оскільки він є основним джерелом поставок продовольства на зовнішні та внутрішні ринки. За умови сталого розвитку функціональних ресурсів у поєднанні з ефективним використанням виробничого потенціалу, забезпечується якісне поліпшення продовольчого постачання населення.

Отже, якість функціонування продовольчих ринків, та, як наслідок, забезпечення населення продуктами харчування на пряму залежить від рівня

розвитку ринкової інфраструктури. Варто також виділити існування підсистеми харчової промисловості, успішне функціонування якої зведе до мінімуму сукупні витрати виробництва та збуту харчових продуктів. Не менш важливим є система охорони навколишнього середовища, заходи в сфері якої повинні забезпечувати організацію виробництва агропромислової продукції з урахуванням екологічних факторів.

Таким чином, слідуючи поставленим цілям системи продовольчої безпеки, можна виділити основні групи факторів (рис.2).

Формування резервного фонду екологічно безпечного продовольства

- формування обсягу закупівель;
- бюджетне фінансування продовольства

Система охорони земельних ресурсів

- ефективність законодавства;
- рекультивация земельних ресурсів;
- зменшення деградації земельних ресурсів

Виробництво екологічно чистої продукції сільського господарства

- підтримка держави;
- попит на екологічно чисту продукцію;
- прородно-кліматичні умови

Доступ населення до екологічно чистої продукції

- рівень доходів громадян;
- рівень цін;
- якість продукції;
- пропозиція ринку

Рис.2 Фактори механізму забезпечення рівня продовольчої безпеки

Джерело: сформовано автором

Досить важливим є врахування індикатору достатності споживання продовольства населенням України за основними групами продуктів (табл.1)

У 2020 році середньодушкове споживання продуктів харчування погіршилося у 7-ми із 10-ти основних продовольчих груп. Найпомітніше порівняно з попереднім роком скоротилося споживання фруктів – на 3,7%, цукру – на 3,5%, яєць – на 1,4%, картоплі – 1,3%, хлібопродуктів – на 1,0%.

При цьому незначно (у межах 1%) зросло споживання молока та м'яса. Разом з тим фактичне середньодушкове споживання цих продуктів є нижчим від раціональних норм, зокрема українці споживають молокопродуктів менше норми майже на 47%, рибопродуктів – на 38%, м'ясопродуктів – на 33%.

Таблиця 1. Споживання продовольства населенням України за основними групами (кг на особу на рік, у перерахунку на основний продукт)

	Раціональна норма (згідно МОЗ)	Фактичне споживання у 2020 р. (дані Держстату)	Індикатор достатності споживання, %	Довідково: Фактичне споживання у 2019 р.
Хліб і хлібопродукти (у перерахунку на борошно)	101	96,6	95,6	97,6
М'ясо і м'ясопродукти	80	53,8	67,3	53,6
Молоко і молокопродукти	380	201,9	53,1	200,5
Риба і рибопродукти	20	12,4	62,0	12,5
Яйця (шт.)	290	278,0	95,9	282
Овочі і баштанні	161	164,0	101,9	164,7
Плоди, ягоди та виноград	90	56,5	62,8	58,7
Картопля	124	134,0	108,1	135,7
Цукор	38	27,8	73,2	28,8
Олія рослинна всіх видів	13	12,3	94,6	12,0

Джерело: сформовано автором за даними [5]

Споживання продуктів харчування у межах найбільш економічно доступних продовольчих груп знаходиться на рівні, або перевищує встановлені раціональні норми. До таких продуктів належить картопля та овочі.

Політика Уряду України в сфері забезпечення продовольчої безпеки змінюється відповідно до викликів. Зокрема, було прийнято план зі забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану. Це комплекс дій, який передбачає моніторинг стану продовольчої безпеки і сільськогосподарської інфраструктури в цілому; надання підтримки виробникам харчових продуктів; надання адресної допомоги соціально вразливим категоріям населення; централізований контроль за цінами на продукти [6].

Список використаних джерел

1. Гойчук О.І. Продовольча безпека [монографія]. Житомир: Полісся, 2011. С. 348
2. Власов В.І Глобальна продовольча безпека [монографія]. К.: ННЦ "ІАЕ", 2009. С.506
3. Бабенко А.А. Забезпечення продовольчої безпеки України в умовах реформування і регулювання аграрного сектору економіки: автореф. дис. канд. ек. наук – 08.07.02. “Економіка сільського господарства і АПК”. Луганськ, 2005. С.20

4. Закон України «Про основи продовольчої безпеки України» від 08.04.2011 № 8370 URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JF6GI00A?an=3> (дата звернення:20.04.2023).

5. Економічний дискусійний клуб: експрес-огляд основних індикаторів продовольчої безпеки в Україні в 2020 році URL: <http://edclub.com.ua/analitika/ekspres-oglyad-osnovnyh-indykatoriv-prodovolchoyi-bezpeky-v-ukrayini-u-2020-roci> (дата звернення:20.04.2023).

6. Продовольча безпека громад під час війни URL: <https://decentralization.gov.ua/news/15247> (дата звернення:20.04.2023).

Крайній В.О.,

к.е.н., доцент кафедри економічної
кібернетики і математичного моделювання
Миколаївський національний аграрний університет

МЕХАНІЗМ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА БОМ

Сучасні умови прийняття рішень характеризуються динамікою, яка вимагає швидкої реакції та прийняття відповідних управлінських рішень; значне зростання обсягу інформації та складності, зростання дефіциту ресурсів та екологічних проблем, зростання ймовірності втрат через необґрунтовані управлінські рішення тощо.

Процес прийняття рішень - це когнітивний процес, котрий дозволяє в певних умовах функціонування обрати стратегію, що дозволить отримати очікуваний результат.

Рішення вимагає попереднього знання цілей і можливих напрямків дій. Усвідомлення – це процес, який базується на інформації про мету та засоби дії. Однак це не проста трансформація інформації, а більш складний процес, який пов'язує цілі та засоби. Коли мета поставлена, то процес усвідомлення полягає в сприйнятті й усвідомленні поставленого, у встановленні зв'язків між метою і засобами. Якщо мета не є фіксованою і її потрібно визначити (або принаймні уточнити), то усвідомлення є актом волі. Крім того, кількість можливих напрямків може бути дуже великою, тому немає точного способу визначити або вибрати найкращий варіант. У цьому випадку вирішальним стає добровільний вибір[1].

Наявність механізму свідомості дозволяє фіксувати ті чи інші об'єкти, явища і предмети з дійсності. Крім того, не вдаючись у подробиці, варто зазначити, що явища та предмети можуть змінювати свої властивості. Наприклад метеорологічні умови, колір світлофора при переході вулиці. Залежно від наших особистих характеристик нам може бути комфортно чи некомфортно в певних умовах. Наприклад, якщо йде дощ, а ми не одягнені, ми можемо захворіти, якщо дорога стає червоною, ймовірність бути збитою машиною зростає[2].